

Gezamenlijke verklaring van de leden van de Europese Raad

De COVID-19-pandemie is een ongeziene uitdaging voor Europa en voor de hele wereld.

De pandemie noopt tot dringende, doortastende en uitgebreide maatregelen op EU-niveau en op nationaal, regionaal en lokaal niveau. Wij zullen al het nodige doen om onze burgers te beschermen en de crisis te boven te komen, en daarbij onze Europese waarden en levenswijze veilig te stellen.

Wij erkennen dat deze maatregelen voor al onze burgers een last betekenen, en hebben lof voor hun verantwoordelijkheidszin. Wij betuigen ons diepste medeleven met de slachtoffers van de pandemie en hun families. Wij prijzen de toewijding en de onvermoeibare inzet van de professionele zorgverleners die de uitbraak in de voorste gelederen bestrijden en de bijdrage van al degenen die essentiële diensten leveren aan de bevolking.

Wij zullen bij de bestrijding van de wereldwijde pandemie samenwerken met de internationale gemeenschap en onze externe partners.

Wij zullen voortwerken op de vijf gebieden die wij tijdens onze videoconferenties van 10 en 17 maart 2020 hebben bepaald, en de maatregelen nemen die nodig zijn om de crisis te bezweren.

De verspreiding van het virus beperken

1. Alle lidstaten hebben, op basis van advies van hun nationale gezondheidsinstanties, doortastende maatregelen genomen om de verspreiding van het virus in te dammen en te vertragen. Die inspanningen worden onderbouwd en ondersteund door de richtsnoeren van het Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding (ECDC) en de aanbevelingen van het adviespanel voor COVID-19 van de Commissie. Er zullen zo nodig verdere richtsnoeren worden uitgevaardigd, en wij zullen de ontwikkelingen blijven volgen via de geïntegreerde EU-regeling politieke crisisrespons (IPCR), die door het Kroatische voorzitterschap is geactiveerd.
2. Wij hebben de controle aan onze buitengrenzen versterkt door een gecoördineerde tijdelijke beperking van niet-essentiële reizen naar de EU in te voeren. Wij zullen de situatie te gelegener tijd evalueren en besluiten of deze maatregelen al dan niet moeten worden verlengd.
3. Daar waar tijdelijke controles aan de binnengrenzen zijn ingevoerd, zullen wij voor een soepel grensbeheer voor personen en goederen zorgen en de werking van de eengemaakte markt veilig stellen, op basis van de richtsnoeren van de Commissie van 16 maart 2020, zulks in overeenstemming met de Schengengrenscodes, en op basis van de richtsnoeren van de Commissie over de toepassing van "green lanes". Wij zullen met de hulp van de Commissie zo snel mogelijk met oplossingen komen voor de resterende problemen voor EU-burgers die aan de binnengrenzen van de EU vastzitten en niet naar hun thuisland kunnen terugkeren en voor grensoverschrijdende werknemers en seizoenwerkers die in staat moeten zijn hun essentiële activiteiten voort te zetten, en daarbij voorkomen dat het virus zich verder verspreidt. Hetzelfde geldt voor de levering van goederen en essentiële diensten over land, over zee of door de lucht. Wij verzoeken de Commissie om vóór onze volgende videoconferentie verslag uit te brengen over de situatie.
4. Wij zullen desinformatie resoluut bestrijden met transparante, tijdige en op feiten gebaseerde communicatie over onze aanpak, en zo de veerkracht van onze samenlevingen versterken. De Commissie en de hoge vertegenwoordiger zullen hier ten volle bij worden betrokken en zullen aan de Raad verslag uitbrengen over onze gezamenlijke inspanningen.

Medisch materiaal beschikbaar stellen

5. De meest acute prioriteit is nu, ervoor te zorgen dat in de gehele EU zo snel mogelijk voldoende medisch materiaal beschikbaar wordt gesteld, en wij roepen de Commissie op zich daarvoor te blijven inzetten en haar inspanningen nog op te voeren. De lidstaten dienen in dit verband nauw samen te werken en de Commissie tijdige en betrouwbare gegevens te verstrekken.
6. De Commissie zal in samenwerking met de sector een overzicht van de voorraden, de productie en de invoer verstrekken en maatregelen nemen om de situatie te verbeteren. Zij zal actief werk maken van haar gezamenlijke aanbestedingsinitiatieven voor persoonlijke beschermingsmiddelen, beademingstoestellen en testmateriaal. Wij vragen de Commissie om te onderzoeken hoe de procedures in dit verband kunnen worden versneld. De Commissie zal het oorspronkelijke budget voor de strategische rescEU-voorraad aan medisch materiaal, onder meer voor intensive care, en vaccins en geneeskundige behandelingen verhogen naargelang de behoeften.
7. De goedkeuring van het besluit betreffende toestemming voor de uitvoer van persoonlijke beschermingsmiddelen moet ertoe leiden dat alle vormen van interne verboden of beperkingen volledig en daadwerkelijk worden opgeheven.
8. Gelet op de aanbevelingen van de WHO moeten de testcapaciteiten met spoed worden opgevoerd, en de lidstaten zullen daarover verslag uitbrengen aan de Commissie.

Onderzoek bevorderen

9. Wij zullen alles in het werk stellen om onderzoek te ondersteunen, inspanningen te coördineren en synergieën binnen de Europese wetenschappelijke en onderzoeksgemeenschap na te streven, zodat het potentieel van onderzoek in de hele EU optimaal wordt benut. Er is al 140 miljoen EUR uitgetrokken voor 17 projecten, onder meer inzake vaccins. Wij zullen ook samenwerken met onze belangrijkste partners, zoals aangegeven in de recente verklaringen van de G7 en de G20.
10. Er moet dringend wetenschappelijke informatie worden uitgewisseld en zowel binnen de EU als wereldwijd worden samengewerkt met betrekking tot de uitdaging om zo snel mogelijk een vaccin te ontwikkelen en dit beschikbaar te maken voor iedereen die het nodig heeft, zonder enige geografische beperking. We zullen in dit verband meer en sneller steun verlenen aan Europese onderzoeksteams en ondernemingen.

11. Wij zijn ingenomen met de initiatieven van de Commissie, de Europese Innovatieraad en de Europese Investeringsbank Groep (EIB-groep) om financiële steun te verlenen voor de klinische en de volksgezondheidsmaatregelen in reactie op COVID-19.

De sociaal-economische gevolgen aanpakken

12. Wij zijn ons ten volle bewust van de ernstige sociaal-economische gevolgen van de COVID-19-crisis en zullen al het nodige doen om deze uitdaging in een geest van solidariteit het hoofd te bieden.
13. Wij steunen de doortastende maatregelen die de Europese Centrale Bank heeft genomen om in alle landen van de eurozone gunstige financieringsvoorwaarden te waarborgen.
14. Wij nemen nota van de vooruitgang die de Eurogroep heeft geboekt. Wij verzoeken de Eurogroep in dit stadium om ons binnen twee weken voorstellen te presenteren. Bij deze voorstellen moet rekening worden gehouden met het ongeziene karakter van de COVID-19-schok die al onze landen treft, en we moeten onze respons, indien nodig, op een inclusieve manier uitbreiden met verdere maatregelen, in het licht van de ontwikkelingen, om tot een alomvattende respons te komen.
15. Onze lidstaten hebben uitgebreide maatregelen genomen om hun economieën te ondersteunen en de sociale en werkgelegenheidsproblemen te verlichten. Voor zover nodig zullen wij gebruikmaken van de EU-instrumenten om hun maatregelen te ondersteunen.
16. De lidstaten hebben flexibiliteit nodig om alles te doen wat nodig is. De tijdelijke kaderregeling van de Commissie inzake staatssteun ter ondersteuning van de economie tijdens de huidige uitbraak van COVID-19 vormt een belangrijke stap voorwaarts. Hetzelfde geldt voor het gebruik van de nooit eerder toegepaste algemene ontsnappingsclausule in het stabiliteits- en groeipact.

17. Met het Commissievoorstel voor een investeringsinitiatief coronavirusrespons zal 37 miljard EUR aan investeringen in het kader van het cohesiebeleid worden vrijgemaakt om de gevolgen van de crisis aan te pakken. Met de voorgestelde wijziging van het Solidariteitsfonds van de EU kan dat fonds ook worden gebruikt voor noodsituaties op het gebied van de volksgezondheid, zoals de uitbraak van COVID-19. Wij zien ernaar uit dat deze voorstellen spoedig worden aangenomen. Wij zijn verheugd over de bereidheid van de Commissie om bij het gebruik van EU-instrumenten nog meer flexibiliteit aan de dag te leggen en de hefboomwerking verder te vergroten.
18. Wij zijn tevens ingenomen met de bijdrage van de EIB-groep bij het vrijmaken van middelen voor bankgaranties voor en investeringen in Europese bedrijven, met name kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's), onder meer door de inzet van de EU-begroting. Wij verzoeken de ministers van Financiën om onverwijld na te gaan welke de mogelijkheden zijn om de coronavirusrespons van de EIB-groep in het algemeen op te schalen.
19. Wij verwelkomen de richtsnoeren van de Commissie over de screening van buitenlandse directe investeringen en roepen de lidstaten op alle maatregelen te treffen die nodig zijn om strategische activa en technologie te beschermen tegen buitenlandse investeringen die een bedreiging kunnen vormen voor legitieme doelstellingen van overheidsbeleid. Dat zal bijdragen tot de strategische autonomie van de EU, zowel tijdens als na afloop van de crisis.
20. De COVID-19-pandemie treft mensen en samenlevingen overal ter wereld en zal een langetermijneffect hebben op de wereldeconomie en de wereldhandel. De EU houdt vast aan internationale samenwerking en multilaterale oplossingen om de pandemie en de gevolgen ervan aan te pakken. Zij zal haar uiterste best doen om landen en gemeenschappen te helpen bij de bestrijding van de COVID-19-crisis. Ook zal de EU alles in het werk stellen om de duurzaamheid van mondiale geïntegreerde waardeketens en toeleveringsketens te versterken, deze waar nodig aan te passen en de sociaal-economische impact van de crisis te verzachten.

Burgers die vastzitten in derde landen

21. Wij zullen onze inspanningen verder opvoeren om er met de actieve steun van de hoge vertegenwoordiger en de Commissie voor te zorgen dat de EU-burgers die in derde landen vastzitten en naar huis willen terugkeren, dat ook kunnen. De Commissie zal voorzien in een addendum bij de richtsnoeren inzake grensbeheer om doorreisregelingen voor gerepatrieerde EU-burgers te versoepelen.

22. De EDEO heeft een consulaire taskforce opgezet. Er wordt voor nauwe coördinatie met de Commissie en met de lidstaten gezorgd. Het door de Commissie beheerde Coördinatiecentrum voor respons in noodsituaties (ERCC) levert bijstand bij de huidige repatriëringsinspanningen via het Uniemechanisme voor civiele bescherming, dat de nodige middelen dient te krijgen.

Momenteel ligt de urgentie bij het bestrijden van de coronaviruspandemie en de onmiddellijke gevolgen ervan. Toch moeten wij beginnen met het voorbereiden van de maatregelen die nodig zijn om onze samenlevingen en economieën weer normaal te laten functioneren en om de duurzame groei te herstellen; wij moeten ervoor zorgen dat onder meer de groene transitie en de digitale transformatie daar integrerend deel van uitmaken en dat zo veel mogelijk lessen uit de crisis worden getrokken. Daarvoor zullen een gecoördineerde exitstrategie, een alomvattend herstelplan en investeringen van een ongekeerde omvang nodig zijn. Wij verzoeken de voorzitter van de Commissie en de voorzitter van de Europese Raad om daartoe, in overleg met andere instellingen, met name de ECB, werk te beginnen maken van een routekaart, met een bijbehorend actieplan.

Wij moeten ook alle lessen trekken uit de huidige crisis en beginnen nadenken over de veerkracht van onze samenlevingen in het licht van dit soort gebeurtenissen. In dat verband is de tijd gekomen om een ambitieuzer en breder systeem voor crisisbeheersing in de EU tot stand te brengen.

Wij verzoeken de Commissie in dit verband voorstellen te doen.

*

Uitbreiding

Wij bekrachtigen de conclusies van de Raad van 25 maart 2020 over uitbreiding en het stabilisatie- en associatieproces.

Aardbeving in Kroatië

Wij betuigen ons diepste medeleven met het Kroatische voorzitterschap en het Kroatische volk, en staan paraat om hen te helpen de gevolgen van de recente aardbeving het hoofd te bieden.

De situatie aan de buitengrenzen van de EU

Wij uiten onze bezorgdheid over de situatie aan de Grieks-Turkse grens en betuigen onze volledige solidariteit met Griekenland, alsook met Bulgarije en Cyprus en andere lidstaten die met vergelijkbare problemen worden geconfronteerd, onder meer bij de inspanningen om de buitengrenzen van de EU te beheren.
